

شناخت سبک مینیمالیسم و چگونگی و کاربرد آن در عکاسی

عطیه نتاج مجد^۱، بهاره حسن زاده^۲

^۱ عضو هیئت علمی موسسه آموزش عالی طبری (نویسنده مسئول)

^۲ دانشجو ارشد موسسه آموزش عالی طبری

چکیده

در بیشتر موارد سادگی از پیچیدگی نتیجه‌ی بهتری می‌دهد. در سایر سبک‌های عکاسی شلوغی و کمبود نظم قابل توجهی مشاهده می‌شود. سبک مینیمالیسم دیدی متفاوت و تازه به بیننده می‌دهد و همین عامل موجب خاص بودن این سبک شده است. آنچه این سبک را از سایر سبک‌ها متمایز می‌کند، حذف جزئیات، عدم آشفتگی، وجود فضای تنفس، استفاده مینیمالیستی و هوشمندانه از عنصر رنگ و انتخاب پس‌زمینه و ترکیب‌بندی ساده می‌باشد. در برخی موارد با ترکیب‌بندی المان‌ها می‌توان تصاویر بی‌نظیری را خلق کرد. گاهی نیز با ایجاد یک فضای بدون جزئیات می‌توان عکسی چشم‌نواز گرفت. با حذف بی‌نظمی‌ها، جزئیات غیرضروری و عناصر فرعی می‌توان به نگاه بیننده جهت داد و توجه او را به یک سوژه‌ی خاص جلب کرد. در واقع در این صورت بیننده راحت‌تر درک می‌کند که تمرکز اصلی عکاس روی چه موضوعی بوده است و عکاس از خلق این عکس چه هدفی داشته است. عکاس مینیمالیست تلاش می‌کند تا با ساده‌گرایی، درک مفهوم عکس را برای بیننده ساده‌تر کند. بنابراین عکاسی مینیمال، سبک ساده‌گرایی هنر عکاسی است.

واژه‌های کلیدی: مینیمالیسم، عکاسی مینیمالیسم، خصوصیات عکاسی مینیمالیسم

مقدمه

مشکل «هنر مینیمال» این بود که اصلاً چنین هنری وجود نداشت. دست کم از نظر اغلب هنرمندانی که معمولاً ذیل این برچسب گروه بندی می شدند. در بهترین حالت بی معنی و در بدترین حالت اصطلاحی کاملاً گمراه کننده بود. با این حال بین سال ۱۹۶۳ و ۱۹۶۵ چند هنرمند مستقر در نیویورک شروع به نمایش مستقل آثاری سه بعدی کردند که از نظر چند مفسر به اندازه کافی وجه مشترک داشتند تا درباره شان بحث شود، در معرض تماشا قرار گیرند و در هر صورت مثل یک جنبش هنری معرفی شوند. نام هایی روی آن گذاشتند از قبیل هنر پایه، هنر ناپذیرا، سطح گرایی، ولی نامی که روی آن ماند هنر مینیمال یا مینیمالیسم (کاهش گرایی، کمینه گرایی) بود. (لینتن، ۱۳۸۳، ۴۹۶)

بیان مسئله

جهان امروز غرق در دیده شدن است. هزاران عکس هر روز در مقابل چشمان ما قرار می گیرند. ممکن است این سوال در ذهنمان ایجاد شود که چه چیزی چشمانمان را جذب می کند یا چه عاملی این عکس ها را شگفت انگیز کرده است. مینیمالیسم در عکاسی بیشتر برای ایجاد تفاوت مورد استفاده قرار می گیرد. در این سبک، باید فضای غیر ضروری و اضافی عکس را شجاعانه حذف کرد و فقط المان های ضروری را در کادر قرار داد. به همین دلیل است که عکاسی مینیمال بسیار محبوب است و توجه بسیاری از عکاسان را به خود جلب کرده است. این سبک هنری، اجزاء ساده مانند رنگ، شکل، بافت و خطوط را به طور کامل ترکیب می کند. همچنین قصد دارد تا چشم مخاطب سوژه را به طور کامل ببیند.

هنرمندان یا آزادی این نوع سبک را می پذیرند و یا به دلیل عدم ثبات و قانون کلی، آن را نکوهش می کنند. این تفاوت در عکاسی به خوبی تعریف نشده است. به طوری که معمولاً همیشه می توانید یک لحظه از زندگی واقعی را ثبت کنید. اما هرگز یا خیلی کم، یک عکس مینیمالیستی می تواند از عناصر ذکر شده استفاده کند تا تأثیر بسیار قوی بر روی بیننده ایجاد کند. کم در عکاسی مینیمالیسم به معنای «زیاد» است. (www.photopoly.net)

بدنه تحقیق

هنر مینیمال یا هنر کمینه (Minimal Art)

«هنر مینیمال یکی از جنبش های هنری دهه ۱۹۶۰، به خصوص در ارتباط با آثار سه بعدی که از ایالات متحده آمریکا، آغاز شد است. پژوهش های پیروان این جنبش انواع ساختار مدولی، فضایی، شبکه ای و جفتکاری را شامل می شد که هدف آن توضیح مجدد مسائلی چون فضا، فرم، مقیاس و محدوده بود. و نتیجتاً هرگونه بیانگری و توهم بصری را نفی می کرد. آندره جاد و رابرت ماریس از جمله هنرمندانی به شمار می آیند که در این زمینه کار کرده و مطالبی نوشته اند. اینان روشی خردگرایانه در ترکیب بندی به کار می برند. مجموعه های منظم ساده ای از واحدهای همانند و جا به جا شونده بر اساس ریاضی، که قابلیت بسط و توسعه دارند.» (پاکباز، ۱۳۷۷، ۵۵)

مینیمالیسم یا ساده گرایی در بیشتر هنرهای تجسمی مانند نقاشی، عکاسی و مجسمه سازی سبک خاص یا رویکردی متفاوت دارد.

\ABC Art

\Rejective Art

\Literealism

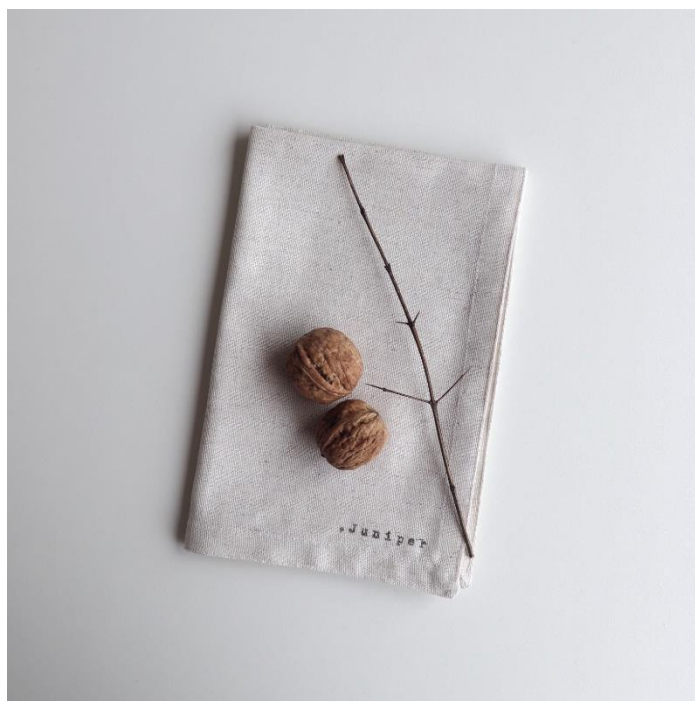
هنرمند با استفاده از این سبک سادگی را پایه و اساس خلق آثار خودش قرار می دهد. در واقع هنرمند از روش های ساده و بدون پیچیدگی مانند کاهش المان های بصری استفاده می کند.

سبک مینیمالیسم در عکاسی:

«در تعریف عکاسی، مینیمالیسم یا ساده گرایی بیان و شرح یک المان بخصوص و واضح است. داستان عکس و هدف عکاس با استفاده از این سبک ساده می شود. المان ها و جزئیات تصویر کاهش پیدا می کند و فضای عکاسی تنها روی یک سوژه خاص تمرکز می کند. عکاسی مینیمال در حال حاضر به یکی از شاخه های عکاسی تبدیل شده است و علاوه بر آن عکاسانی که در سایر شاخه ها نیز تخصص دارند می توانند از این سبک عکاسی استفاده کرده و یک فضای منحصر به فرد و جذاب برای بیننده ایجاد کنند.» (Strickland,1993,18)

رعایت نکاتی که با بهره گیری از آن ها می توان یک عکس مینیمالیست گرفت:

۱- انتخاب سوژه ای متفاوت و خاص: این نکته که تمرکز عکاسی مینیمال روی سادگی است، منجر به کسل کننده شدن عکس نمی شود. هنرمند مینیمالیست با استفاده از این سبک یک سوژه خاص و قوی پیدا می کند تا بتواند هدف عکس را به بهترین شیوه بیان کند و عکس هایی جذاب خلق کند. علاوه بر آن، در عکاسی مینیمال می توان به جای قرار دادن همه ی المان های موجود در کادر عکس، المان های غیرضروری را از کادر حذف کرد. بنابراین باید سوژه و هدف مورد نظر را به طور شفاف مشخص کرد.

عکس (۱) ، عکاس: بهاره حسن زاده

۲- انتخاب پس زمینه: پس زمینه یکی از مهم ترین و تأثیرگذارترین قسمت های عکس به شمار می رود. با انتخاب پس زمینه ای مناسب و با استفاده از یک ترکیب بندی ساده می توان عکسی مینیمال گرفت. از دو نوع پس زمینه در یک عکس مینیمال می توان استفاده کرد:

الف - پس زمینه ی تار (محو): با بستن دیافراگم دوربین و قرار دادن فوکوس روی سوژه ی اصلی می توان پس زمینه ی تار ایجاد کرد. در این صورت سوژه به صورت برجسته تری نشان داده می شود و توجه بیننده به آن جلب می گردد.

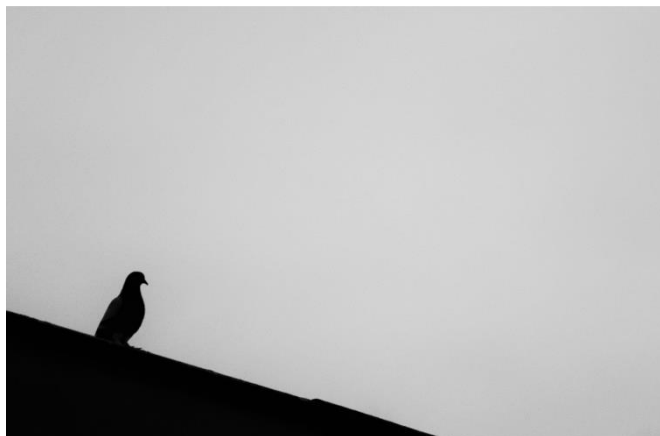
عکس (۲) ، عکاس: بهاره حسن زاده

ب - پس زمینه ی ساده: انتخاب پس زمینه های ساده نیز عکاس مینیمالیست را در خلق عکسی مینیمال یاری می کند. همچنین می توان در نرم افزار فوتوشاپ پس زمینه ی عکس را به یک پس زمینه ی تک رنگ و ساده تغییر داد.

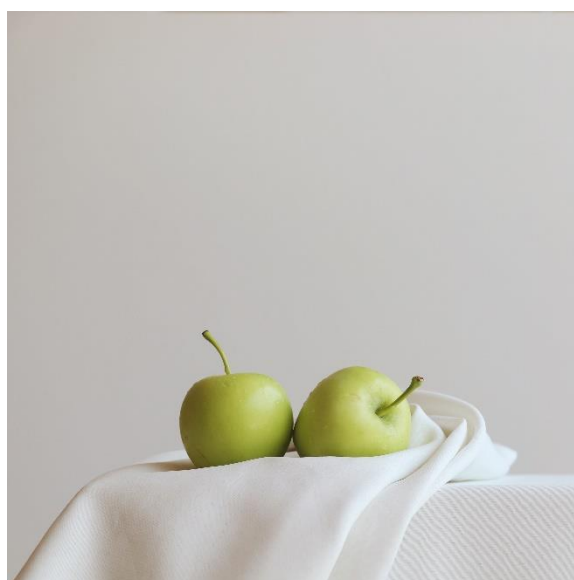
عکس (۳) ، عکاس: بهاره حسن زاده

۳- ایجاد فضای تنفس: در سبک عکاسی مینیمالیسمی می توان با ایجاد فضای خالی بیشتر اطراف سوژه که با نام فضای منفی نیز شناخته می شود، توجه بیننده را نسبت به سوژه اصلی جلب کرد. در واقع ایجاد این فضای تنفس باعث می شود که بیننده تمرکز بیشتری روی سوژه داشته باشد و هدف عکاس را بهتر درک کند.

عکس (۴) ، عکاس: بهاره حسن زاده

۴- بازی با رنگ ها: بین پس زمینه و سوژه عکس باید تضاد ایجاد کرد. به این ترتیب سوژه در عکس برجسته به نظر خواهد رسید. برای مثال، برای ایجاد تضاد یا کنتراست می توان از رنگ های روشن در پس زمینه های تیره یا از رنگ های تیره در پس زمینه های روشن استفاده کرد. البته در خلق یک عکس مینیمال عکاسی سیاه و سفید هم در بسیاری از موارد می تواند کمک کننده باشد.

عکس (۵) ، عکاس: بهاره حسن زاده

۵- حذف المان های اضافی عکس: برای ایجاد یک عکس مینیمال و تأثیرگذار باید در هنگام عکاسی و یا پس از عکاسی با استفاده از نرم افزار فوتوشاپ جزئیات و المان های غیرضروری تصویر را حذف کرد. در واقع، تمامی المان هایی که توجه بیننده را از سوژه اصلی پرت می کنند و هیچ ارتباطی با هدف اصلی عکاس ندارند، باید از کادر حذف شوند.

عکس (۶) ، عکاس: بهاره حسن زاده

۶- استفاده از خطوط هدایتگر: در نهایت با حذف المان های اضافی عکس می توان از خطوط هدایتگر برای هدایت نگاه بیننده در جهت مناسب و به سمت سوژه ی اصلی استفاده کرد. اما باید توجه کرد که این خطوط توجه بیننده را به خارج از کادر عکاسی هدایت نکنند.

عکس (۷) ، عکاس: بهاره حسن زاده

نتیجه گیری

همه ی ما تا حدی با سبک حداقل گرایانه یا مینیمالیستیک (Minimalist یا abc art) آشنایی داریم. مینیمالیسم واژه ای است که این روزها بسیار شنیده می شود. این واژه در واقع به معنای سادگی است. طرفداران این سبک دارای تفکرات و روحیات مینیمالیستی هستند و ساده گرایی را در تمام جهات زندگی به کار می برند. به قول ریچارد هالووی (Richard Holloway) سادگی، وضوح و یکتایی صفاتی هستند که به زندگی ما قدرت، نشاط و شادی می بخشند و نشانه های هنر عالی هستند.

سبک مینیمالیسم در نقاشی، طراحی داخلی، مد، موسیقی، سینما و به طور کلی در دنیای هنر شناخته شده و به دیگر شاخه ها نیز راه یافته است.

بنابر آنچه گذشت، عکاسی مینیمالیسم را می توان سبکی بی پیرایه از لحاظ بصری و تأمل برانگیز از حیث مضمون و محتوا انگاشت. در این گونه ی حداقل گرا از عکاسی، با رعایت پاره ای از نکات می توان تصاویری فوق العاده خلق کرد که به طور خلاصه در چند اصل قابل بیان هستند؛ از جمله: هر چیزی که باعث ایجاد آشفتگی می شود، باید از کادر حذف کرد و یا در سایه های تصویر پنهان نمود و فقط به موضوع مدنظر امکان حضور داد. به نحوی که توجه بیننده جلب سوژه ی اصلی شود. عکس مینیمال نیازی به بازگوکردن همه ی وقایع ندارد و این مخاطب است که می بایست خود را درگیر فرایند معناسازی و درک صورت کند. در این راستا، استفاده از الگوها و طرح های تکرارشونده نیز می تواند جذاب و جالب جلوه کند. در عکاسی موجزگرا، زمانی که اطلاعات کافی در یک فریم گسترده نهفته است، این جزئیات هستند که می توانند اسرار مینیمالیسم را بازگو کنند.

(www.tzplanet.com)

منابع

لینتن، نوربرت، ۱۳۸۶، هنر مدرن، ترجمه: علی رامین، انتشارات: نشر نی

پاکباز، رویین، ۱۳۷۷، دایره المعارف هنر، انتشارات: فرهنگ معاصر

Strickland, Edward, (1993), "minimalism: origins" Indian university press, United states

www.photopoly.net

www.tzplanet.com